

Parlamentul României Camera Deputaților

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI DREPT COMUNITAR
Direcția studii și documentare legislativă

București, 19.10.2010
Nr. 65a/286

Domnului

DANIEL BUDA
Președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități

Stimate Domnule Președinte,

Urmare a solicitării dumneavoastră nr.31/809/21.09.2010, vă transmitem alăturat studiul **Martorul asistent în cadrul procedurii de constatare a contravențiilor rutiere și de tulburare a ordinii publice în România și state membre UE**, elaborat în cadrul Departamentului de studii parlamentare și drept comunitar, Direcția studii și documentare legislativă.

Studiul prezintă dispoziții din România și state membre UE referitoare la procedura de constatare a contravențiilor rutiere și de tulburare a ordinii publice, în contextul identificării condiției formale a martorului asistent.

Cu deosebită considerație,

7 **DIRECTOR**
Adrian Helștern

Direcția studii și documentare legislativă
tel: (0040-21) 316.03.65; (0040-21) 414.13.50; fax: (0040-21) 414.17.74
e.mail: doc@cdep.ro

CAMERA DEPUTATILOR
SECRETARIATUL GENERAL

Departamentul Studii Parlamentare și Drept Comunitar

MARTORUL ASISTENT
ÎN CADRUL PROCEDURII DE CONSTATARE A
CONTRAVENȚIILOR RUTIERE ȘI
DE TULBURARE A ORDINII PUBLICE
ÎN ROMÂNIA ȘI STATELE MEMBRE UE

Direcția Studii și Documentare Legislativă

Octombrie 2010

ABSTRACT

Procedura prin care este angajată răspunderea contravențională prezintă particularități semnificative de la un sistem juridic la altul. Practic, există trei sisteme referitoare la procedura aplicabilă contravențiilor.

Primul sistem este caracterizat de faptul că angajarea răspunderii contravenționale are loc întotdeauna în condițiile reglementate de procedura penală (Franța).

Conform celui de-al doilea sistem, procedura contravențională este reglementată de coduri contravenționale (Ungaria – Codul contravențional adoptat prin Legea nr. LXIX/1999) sau de legi cadru, procedura de angajare a răspunderii contravenționale fiind o procedură extrapenală (statele din estul Europei).

Cel de-al treilea sistem reprezintă o combinație a primelor două sisteme. Astfel, unele contravenții sunt reglementate de Codul penal, iar sancționarea contravențiilor se face conform procedurii penale, iar alte contravenții sunt constatate și sancționate după o procedură specială, care se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă (Italia).¹

În sistemul nostru de drept, contravenția, ca fapt juridic ilicit și unic temei al răspunderii contravenționale, se constată de către anumite persoane, denumite generic agenți constatatari, în limita competenței stabilite prin legea cadru și legile speciale. Indiferent de modul de sesizare– din oficiu/pe baza unei plângeri sau al unui denunț) agentul constatator întocmește un proces verbal de constatare a contravențiilor, în formele prevăzute de lege și respectând drepturile procesuale ale persoanei suspectate de comiterea contravenției.

¹ Mircea URSUȚA, *Procedura contravențională*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Universul Juridic, București, 2009, p.25

Până la proba contrară, procesul-verbal, întocmit cu respectarea dispozițiilor legale, face dovada stării de fapt reținute de agentul constatatator, bucurându-se de prezumția relativă de legalitate.

Împotriva sancțiunilor contravenționale dispuse de organele administrative, persoanele afectate pot formula plângere; aceasta se soluționează conform procedurii reglementate de legea cadru, ale cărei dispoziții se întregesc cu regulile procedurii civile (cu excepția situațiilor în care aplicarea acestora ar contraveni specificului procedurii contravenționale).²

Lucrarea prezintă dispoziții din România și state membre UE referitoare la procedura de constatare a contravențiilor rutiere și de tulburare a ordinii publice, în contextul identificării condiției formale a martorului asistent.

² Ibidem, p.17

C U P R I N S

1.	România	4
2.	Franța	7
3.	Marea Britanie	12
4.	Belgia	14
5.	Luxembourg	15
6.	Italia	16
7.	Spania	17
8.	Austria	18
9.	Suedia	18
10.	Ungaria	19

1. ROMANIA

▪ Activitatea de constatare a contravenției se materializează prin încheierea unui proces-verbal pe care agentul constatatator îl poate întocmi atât în prezența cât și în lipsa făptuitorului, pe baza constatărilor personale și a probelor colectate.

Procesul-verbal de constatare a contravenției reprezintă, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege, unicul act procedural prin care se constată săvârșirea unei contravenții.

▪ Actul de constatare a contravenției trebuie să fie un act *oficial, autentic și cu forță probantă*.

Pentru a avea caracter oficial, actul de constatare trebuie să emane de la un agent constatatator, acesta transferând actului autoritatea statului în numele căruia instrumentează cazul. Autenticitatea actului de constatare derivă din faptul că, pentru a-și produce efectele, acesta nu trebuie supus aprobării vreunei autorități din sistemul instituțional din care face parte agentul constatatator. În virtutea legii, actul de constatare are forță probantă în ce privește existența faptei contravenționale constatate și a împrejurărilor săvârșirii acesteia, în principiu nefiind necesară administrarea unor probe pentru stabilirea realității faptelor la care actul se referă. Întrunite în conceptul actului de constatare, aceste caracteristici ar putea fi teoretizate ca elemente privind substanța juridică sau condițiile de fond ale actului de constatare a contravenției.³

³ Dr. Iulian POENARU, *Răspunderea pentru contravenții*, Editura Lumina Lex, 1998, p.78-79

Condițiile de formă. Toate procesele-verbale de constatare a contravențiilor trebuie să conțină elementele obligatorii prevăzute de textele normative în domeniu: data și locul încheierii; numele, prenumele, calitatea și instituția din care face parte agentul constatatator; datele personale ale contravenientului; descrierea stării de fapt/faptei contravenționale cu indicarea datei, orei și locului în care a fost săvârșită, precum și indicarea tuturor împrejurărilor ce pot servi la aprecierea gravității faptei și la evaluarea eventualelor pagube. De asemenea, procesul-verbal trebuie să conțină mențiuni privind: actul normativ în baza căruia se stabilește și se sancționează contravenția; posibilitatea achitării, într-un termen prevăzut, a unui anumit quantum al amenzii (dacă există această posibilitate); termenul de exercitare a căii de atac și organul la care se depune plângerea; semnătura agentului constatatator și semnătura contravenientului.

Elemente suplimentare: consemnarea obiecțiunilor contravenientului sau a menționii agentului constatatator conform căreia contravenientul nu are obiecțiuni. Semnătura contravenientului nu are valoarea unei recunoașteri a vinovăției, ci pe aceea de luare la cunoștință a conținutului procesului-verbal. Refuzul de a semna nu are, în principiu, nici o relevanță asupra valabilității procesului-verbal și a forței sale probante.

În situația în care contravenientul nu este prezent la încheierea procesului-verbal, art.19 al Ordonanței Guvernului nr.2/2001 prevede că agentul constatatator va face mențiune despre această împrejurare, care trebuie confirmate de cel puțin un martor. În acest caz, procesul-verbal va cuprinde atât datele personale din actul de identitate al martorului, cât și semnătura acestuia. Soluția se aplică și în situația în care contravenientul este prezent la întocmirea procesului-verbal, dar refuză sau nu poate semna actul constatatator. Potrivit alin.3 al art.19, în lipsa unui martor, agentul constatatator va preciza motivele care au condus la încheierea procesului verbal în acest mod. Nu poate avea calitatea de martor un alt agent constatatator.

Practic, în absența semnăturii contravenientului, care se poate datora fie lipsei fizice a acestuia la încheierea procesului verbal, fie situațiilor asimilate de lege cu această lipsă fizică (refuzul sau neputința de a semna), pentru a se respecta legalitatea procedurii contravenționale este necesar ca lipsa ori situațiile asimilate acestuia să fie confirmate de cel puțin un martor, persoană care trebuie identificată în procesul-verbal și care trebuie să semneze actul de constatare a contravenției.

Întrucât legea contravențională nu sancționează cu nulitatea expresă nerespectarea de către agentul constatatator a prevederilor articolului 19 al O.G. nr.2/2001, a revenit doctrinei și practicii judiciare sarcina de a stabili ce sancțiune operează în cazul nerespectării acestor dispoziții legale.

„Sunt îndoieli dacă, într-o procedură în care actul de constatare ar fi investit de lege cu forță probantă deplină, ar trebui menținute dispozițiile referitoare la martorii asistenți. În general, experiența în materie nu a consemnat un aport semnificativ al martorilor asistenți la stabilirea realității faptelor săvârșite sau a legalității încheierii actului de constatare a acestora. Dimpotrivă, în numeroase cazuri, martorii asistenți sunt suspectați a fi „instrumentele” agentului constatatator. Pe de altă parte, dacă agentul constatatator beneficiază, conform legii, de serviciul unor martori asistenți, principiul democratic al egalității de șansă ar cere ca de un asemenea serviciu să beneficieze, la rândul său, însuși contravenientul.”⁴

▪ *Contravențiile rutiere.* Potrivit art.109 din Codul rutier, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac direct de către polițistul rutier, iar în punctele de trecere a frontierei, de către polițiștii de frontieră.

Constatarea contravențiilor se poate face și cu ajutorul unor mijloace tehnice certificate sau mijloace tehnice omologate și verificate metrologic, consemnându-se acest lucru în procesul-verbal de constatare a contravenției. În

⁴ Ibidem, p.80

aceste cazuri, procesul-verbal se poate încheia și în lipsa contravenientului, după stabilirea identității conducătorului de vehicul, fără a fi necesară confirmarea faptelor de către martori. (Art.109.2 din Codul rutier).

Prevederile Codului rutier referitoare la contravenții și procedura contravențională se completează cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, dacă legea nu dispune altfel.

- *Contravențiile de tulburare a liniștii și ordinii publice* (prevăzute și sancționate de Legea nr.61/1991, republicată) constau în acțiuni sau inacțiuni ilicite, producătoare de urmări socialmente periculoase, fapt pentru care sunt sancționate cu amendă sau obligarea la prestarea unei activități în folosul comunității. Fiecare contravenție se caracterizează prin vinovăție, pericol social și incriminarea ca atare de actul normativ menționat.

Contravențiile se constată de către primar/împuterniciții acestuia, de către ofițerii sau subofițerii de poliție ori de către ofițerii, maiștrii militari, subofițerii sau militarii din jandarmerie, precum și, pentru faptele constatate în zona de competență, de către polițiștii de frontieră. Împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor prin care s-a aplicat sancțiunea amenzii se poate face plângere în termen de 15 zile de la comunicare. Plângerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se soluționează de judecătorie.⁵

2. FRANȚA

- Prevederi ale *Codului penal* referitoare la contravenții

“Articolul 111-1

Infrațiunile penale se clasifică, în funcție de gravitate, în infracțiuni, delikte și contravenții.

⁵ Art.7-9 din Legea nr.61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice.

Articolul 111-2

Legea stabilește infracțiunile și delictele și fixează pedepsele aplicabile autorilor acestora.

Prin legislație secundară (reglementări) se stabilesc contravențiile și se fixează, în limitele și conform distincțiilor făcute de lege, pedepsele aplicabile contravenienților.

(...)

Articolul 131-13

Constituie contravenții, infracțiunile pedepsite prin lege cu o amendă care nu depășește 3.000 €."

Quantumul amenzii este următorul:

1. maximum 38 € pentru contravențiile care fac parte din prima clasă (calomnia și ofensa fără caracter public);
2. maximum 150 € pentru contravențiile din cea de-a doua clasă (atingere involuntară adusă integrității fizice a persoanei care nu are drept consecință incapacitatea totală de muncă a persoanei în cauză);
3. maximum 450 € pentru contravențiile din cea de-a treia clasă (amenințări cu violențe);
4. maximum 750 € pentru contravențiile din cea de-a patra clasă (violențe ușoara sau grave comise asupra omului sau animalului);
5. maximum 1.500 € pentru contravențiile din cea de-a 5-a clasă, sumă care poate ajunge la 3.000 € în caz de recidivă (dacă recidiva este reglementată, cu excepția cazului în care legea stipulează că recidiva contravenției constituie delict (violențe voluntare care au ca rezultat incapacitatea de muncă a persoanei în cauză pe o durată mai mică sau egală cu 8 zile, sau uciderea cu cruzime, în mod voluntar a unui animal domestic). Numai săvârșirea unei contravenții din clasa a 5-a atrage înscrierea condamnării în cazierul judiciar.

▪ Procesul verbal de constatare a contravenției se întocmește de către agenții cu competență în domeniu, care pot fi: ofițerii poliției judiciare; jandarmii și ofițerii de poliție; comandanții, ofițerii gradați; personalul încadrat al poliției naționale; vameșii, pentru anumite contravenții (infrațiuni).

▪ Constatarea contravențiilor este supusă regimului juridic de drept comun reglementat de art. 429, 430 și 537 din Codul de procedură penală.

„Articolul 429

Orice proces-verbal sau raport are valoare probantă dacă sunt respectate condițiile de formă, dacă autorul a acționat în exercitarea funcțiunii și a raportat într-un domeniu aflat în competența sa asupra a ceea ce a văzut, a auzit sau a constatat personal.

Orice proces-verbal de interogare sau de audiere trebuie să conțină întrebările la care s-a răspuns.

Articolul 430

Cu excepția cazului în care legea dispune altfel, procesele-verbale și rapoartele de constatare a delictelor au valoare de informații simple.

Articolul 431

În cazul în care ofițerii poliției judiciare, agenții poliției judiciare sau funcționarii și agenții cu anumite funcții în cadrul poliției judiciare au, conform dispozițiilor speciale ale legii, competența de a constata delictele prin procese-verbale sau rapoarte, proba contrară nu poate fi făcută decât prin scris sau prin martori.

(...)

Articolul 537

Contravențiile se dovedesc fie prin procese-verbale sau rapoarte, fie prin martori, în lipsa rapoartelor și a proceselor-verbale, sau cu ajutorul acestora.

Cu excepția cazurilor în care legea dispune altfel, procesele-verbale sau rapoartele întocmite de ofițerii și agenții poliției judiciare și agenții adjuncți ai poliției judiciare, sau funcționarii sau agenții cu anumite funcții în cadrul poliției

judiciare cărora legea le-a conferit competența de a constata contravențiile, servesc drept dovadă, până la proba contrară.

Proba contrară nu poate fi făcută decât în scris sau de către martori.”

• Forța probantă a unui proces-verbal încheiat pentru săvârșirea unei contravenții rutiere/contravenții de tulburare a ordinii publice depinde de respectarea mai multor condiții formale: redactarea acestuia, în limba franceză, de către agentul constatatator; descrierea minimă a faptei; datarea și semnarea de către agentul constatatator; datele de identificare/numărul matricol ale/al agentului constatatator (certificându-se astfel atât competența agentului de a acționa, cât și faptul că agentul a acționat în timpul programului de lucru); menționarea locului, datei și orei comiterii contravenției; precizări referitoare la încadrarea juridică a faptei, la cauzele care au condus la întocmirea procesului verbal, precum și la reglementările legale aplicate.

Absența menționării în procesul-verbal a numărului matricol al agentului atrage nulitatea absolută a actului de constatare.

Pentru contravențiile rutiere, au forță probantă și actele de constatare întocmite pe baza datelor furnizate de dispozitivele tehnice de monitorizare omologate (art.130-9 din Codul rutier).

Conform Decretului 2009-598 privind constatarea anumitor contravenții, în cazul în care agentul constatatator stabilește contravenția în condiții care nu permit întocmirea imediată a procesului-verbal de contravenție/completarea formularului de amendă, actele de constatare a contravenției se transmit ulterior contravenientului/titularului certificatului de înmatriculare.

Același decret autorizează întocmirea unui proces-verbal prin intermediul unui aparat securizat care permite recurgerea la semnătura manuscrisă păstrată sub formă numerică.⁶

⁶ <http://unidec.org/wp-content/uploads/2009/06/decret-2009-598.pdf>

Validitatea, respectiv forța probantă a procesului-verbal, nu este condiționată de contrasemnarea de către un martor asistent.

▪ Chiar dacă organelor administrative li se recunoaște legal competența de constatare a contravențiilor, întotdeauna angajarea răspunderii juridice a făptuitorului are loc conform dispozițiilor Codului de procedură penală.

Astfel, toate contravențiile, cu excepția celor din clasa a V-a săvârșite de minori și a contravențiilor referitoare la legislația muncii, sunt judecate de o instanță specializată – tribunalul de poliție - conform procedurii speciale reglementată de art.521-549 din Codul de procedură penală.

Prima fază a procedurii este necontradictorie. Pe baza documentelor prezentate de Ministerul Public, fără citarea contravenientului, judecătorul poate emite o ordonanță penală prin care, în măsura în care apreciază că probele prezentate sunt suficiente, aplică o amendă contravenientului. În ipoteza în care consideră că probele prezentate nu sunt suficiente, restituie dosarul procurorului, urmând ca vinovăția persoanei să se stabilească pe calea procedurii ordinare.

Dacă Ministerul Public nu face opoziție, ordonanța penală (care nu trebuie motivată) este comunicată contravenientului; în termen de 30 de zile, acesta poate face contestație împotriva ordonanței.

Procedura de judecată a contestației este reglementată de articolele 534-543 din Codul de procedură penală. Contravențiile sunt dovedite fie cu procese-verbale/ rapoarte, fie cu martori (în lipsa rapoartelor/proceselor-verbale).

De la această procedură există și excepții: în cazul anumitor contravenții emiterea unei ordonanțe penale nu este necesară, contravenientul fiind sancționat cu o amendă care poate fi achitată direct agentului constatatator. În felul acesta, se oferă posibilitatea persoanelor care săvârșesc fapte antisociale având o pericolozitate abstractă redusă să evite angajarea răspunderii juridice, prin plata voluntară, într-un anumit termen, a unei sume de bani.

- Conform art.529-3 din Codul de procedură penală, raportul penal dintre stat și contravenient poate fi stins printr-o tranzacție: „pentru contravențiile din clasa a 4-a privind poliția serviciilor publice de transporturi feroviare și a serviciilor de transporturi publice de persoane, regulate și la comandă, constatate de către agenții însărcinați cu exploatarea lor, acțiunea publică este stinsă, prin derogare de la art.521 al prezentului Cod, printr-o tranzacție între exploatator și contravenient. „

3. MAREA BRITANIE

- În dreptul englez, se face distincție între *summary offences* și *indictable offences*. Primele sunt infracțiuni minore judecate de judecătorii de pace (*magistrate's court*) , după o procedură simplă; sunt infracțiuni mai puțin grave, mai blând pedepsite și care se prescriu după 6 luni. Acestea sunt practic contravențiile din sistemul romano-germanic, fiind pedepsite cu închisoare de până la 6 luni sau cu amendă de maximum 2.000 lire (în această categorie intră, de exemplu, conducerea autovehiculului sub influența băuturilor alcoolice).

A doua categorie este reprezentată de infracțiuni judecate de Crown Court (Curtea cu juri), după procedura obișnuită, care presupune ancheta preliminară finalizată cu un act de acuzare (*indictment*); aceste infracțiuni sunt mai grave, mai sever pedepsite și imprescriptibile.

Există, de asemenea, o categorie intermediară de infracțiuni – *offences triable either way* – care pot fi judecate de judecătorul de pace (sub dubla condiție ca acuzatul să fi optat în favoarea acestuia, iar judecătorul să nu fi considerat că infracțiunea e prea gravă și nu e de competența sa) sau de Curtea cu juri.

- Pentru *contravențiile rutiere*, autoritățile cu competențe în domeniu – poliția rutieră și reprezentanții autorităților locale - întocmesc două tipuri de acte de constatare și sancționare contravențională:

- notificarea sancționării prin amendă fixă (*fixed penalty notice*), întocmită, de regulă, de agenții poliției rutiere care controlează traficul rutier și

- notificarea sancționării prin amendă (*penalty charge notice*), act de constatare specific contravențiilor înregistrate de mijloacele video de supraveghere a drumurilor publice și a parcarilor.

Validitatea, respectiv forța probantă a acestor documente, nu este condiționată de contrasemnarea de către contravenient sau de un martor.

Contravenientul are la dispoziție 28 de zile pentru a depune contestație împotriva procesului-verbal întocmit de agentul constatat, în fața unei autorități speciale – *Parking and Traffic Appeals Service* -, printr-o procedură specifică, în cadrul căreia contravenientul poate folosi proba cu martori.⁷

• Pentru *contravențiile minore de tulburare a ordinii publice*, organele de poliție aplică sistemul notificării sancționării pentru tulburarea ordinii publice (sistemul PND - *Penalty Notice for Disorder* -, introdus prin Legea din 2001 privind justiția și poliția penală).⁸

Sistemul a fost introdus ca parte a strategiei guvernamentale referitoare la sporirea eficienței activităților desfășurate de organele de poliție, prin abilitarea acestora de a sancționa pecuniar contravențiile minore de tulburare a ordinii publice.

În ianuarie 2010, Parlamentul a aprobat Ordinul privind reforma legislativă, prin care se abrogă condiția referitoare utilizarea, de către polițiști, a formularului model al procesului-verbal de sancționare a anumitor contravenții minore de tulburare a ordinii publice. Conform noilor reglementări, polițiștii se bucură de libertate în întocmirea notificării, cu respectarea condițiilor materiale prevăzute la art.3.3. din Legea din 2001: descrierea contravenției, audierea persoanelor

⁷<http://www.parkingandtrafficappeals.gov.uk/movingtraffienforce.htm>;
<http://www.homeoffice.gov.uk/police/powers/road-traffic/>

⁸<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/16/part/1/chapter/1/crossheading/penalty-notices-and-penalties>

prezente care au cunoștință de împrejurările comiterii faptei, informarea contravenientului asupra perioadei de 21 de zile de suspendare a aplicării sancțiunii, stabilirea sancțiunii pecuniare, indicarea locului unde amenda poate fi plătită, precum și furnizarea de informații referitoare la dreptul făptuitorului de a se adresa justiției.

Validitatea documentelor de sancționare nu este condiționată de contrasemnarea de către un martor asistent.

4. BELGIA

- Conform Codului penal, contravențiile sunt faptele penale sancționate cu pedeapsa închisorii de la 1 la 7 zile și/sau amendă de la 1 la 25 euro (sumele trebuie multiplicare cu 5). În principiu, judecarea contravențiilor intră în competența tribunalului de poliție.⁹

- Competența aplicării sancțiunilor pentru contravențiile rutiere aparține cadrelor operaționale ale poliției federale și locale, agenților Administrației vămilor și accizelor, brigadierilor rutieri și controlorilor Direcției de control din cadrul Direcției generale de transport terestru a Serviciului public federal mobilitate și transporturi.

Pentru aplicarea amenzilor, aceștia utilizează formularele de amendă (care au trei file) din carnetele numerotate și conforme modelului din anexa 2 a Decretului regal din 19 iulie 2000 privind perceperea și depunerea unei sume ca urmare a constatării anumitor contravenții în materia transportului rutier¹⁰.

⁹Codul penal, Cartea I, Capitolul I

„ Art.1. Fapta sancționată de lege cu o pedeapsă penală constituie infracțiune.
Fapta sancționată de lege cu o pedeapsă corecțională constituie delict.
Fapta sancționată de lege cu o pedeapsă a poliției constituie contravenție.”

¹⁰ Articolul 2 din Decretul regal din 22 decembrie 2003 privind perceperea și depunerea unei sume ca urmare a constatării contravențiilor săvârșite prin încălcarea Legii privind poliția circulației rutiere și a decretelor de aplicare a acesteia.
<http://code-de-la-route.be/wet.php?wet=31>

Dacă amenda nu se achită în momentul constatării contravenției, formularul de amendă se înlocuiește de un proces-verbal.

Formularul de amendă/procesul-verbal se semnează de agentul constatator și de contravenient.

Acesta conține informații referitoare la identitatea contravenientului, la tipul autovehiculului, la natura și încadrarea juridică a contravenției, la valoarea amenzii și la modalitățile de plată.

- În absența sancțiunilor penale, contravențiile de tulburare a ordinii și liniștii publice sunt supuse sancțiunilor administrative aplicate de organele de poliție (federale și locale), respectiv: amenda administrativă (maximum 250 €), suspendarea administrativă a unei autorizații/permis; retragerea administrativă a unei autorizații/permis; închiderea administrativă, temporară sau definitivă, a unor unități publice cu diferite profiluri (magazine, baruri).

- Conform art.154 din Codul de procedură penală, comiterea contravențiilor se dovedește fie prin intermediul proceselor-verbale sau rapoartelor întocmite de ofițerii de poliție, fie, în lipsa acestor documente, prin intermediul martorilor sau cu sprijinul acestora.

Validitatea documentelor de sancționare nu este condiționată de contrasemnarea de către un martor asistent.

5. LUXEMBOURG¹¹

- Sancțiunea somației de plată (avertismentul taxat) pentru contravențiile rutiere se aplică de către membrii poliției abilitați în acest sens de către directorul general al poliției Marelui Ducat, precum și, în condițiile legii, de funcționarii

¹¹ *Legea din 14 februarie 1955 privind reglementarea circulației pe toate căile publice (modificată și completată)*

administrației vămilor și accizelor abilitați în acest scop de directorul Administrației vămilor și accizelor.

▪ Somația de plată se înlocuiește de un proces-verbal ordinar în următoarele cazuri:

- vârsta contravenientului este sub 18 ani;
- contravenția este conexată delictului de vătămare corporală voluntară sau involuntară sau infracțiunii de omor voluntar sau involuntar;
- contravenientul nu a achitat amenda în termenul prevăzut;
- contravenientul declară că nu vrea sau nu poate plăti amenda.

▪ Somația de plată/procesul-verbal se întocmește în trei exemplare și se semnează de către agentul constatatator și de contravenient sau numai de către agentul constatatator. Amenda se plătește pe loc sau în termenul prevăzut în somație.

Formularul conține informații referitoare la: numele și prenumele contravenientului; data și locul nașterii; adresa acestuia; numărul permisului de conducere; contravenția comisă; codul contravenției; locul, data și ora comiterii acesteia; numele agentului constatatator, unitatea căreia îi aparține și numărul matricol.

Validitatea documentelor de sancționare nu este condiționată de contrasemnarea de către un martor asistent.

6. ITALIA

▪ Legislația consacră două tipuri de contravenții: contravențiile reglementate de legislația penală (supuse procedurii penale) și contravențiile “depenalizate”, sancționate conform procedurii speciale prevăzute de Legea nr.689/1981; normele procedurale ale acestei legi se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

▪ Constatarea contravențiilor se realizează de către organele administrative competente, prin întocmirea unui proces-verbal care trebuie să conțină elementele prevăzute de lege (datele personale ale contravenientului și ale agentului constatatator; o scurtă descriere a faptelor; încadrarea juridică a contravenției, sancțiunea aplicată/amenda, posibilitatea reducerii cuantumului amenzii conform art.16 din Legea 689/1981, acolo unde este cazul).

Procesul-verbal de contravenție se semnează de agentul constatatator și de contravenient. În absența persoanei făptuitoare, procesul-verbal se semnează numai de agentul constatatator.

Validitatea documentelor de sancționare nu este condiționată de contrasemnarea de către un martor asistent.

▪ Împotriva măsurilor dispuse prin procesul-verbal, contravenientul (care este prezent) are obligația de a face imediat contestație. Dacă cel în drept să formuleze contestația nu este prezent, contestația se poate face în termen de 90 de zile de la comunicare (dacă are reședința în Italia) sau 360 de zile (dacă are reședința în străinătate).

Legea nr.689/1981, care constituie legea-cadru în materia contravențiilor, reglementează, la art.16, instituția „plății în măsură redusă”: în termen de 60 de zile de la data constatării faptei, contravenientul are posibilitatea de a achita fie a treia parte din maximul special al amenzii, fie o sumă de bani echivalentă cu dublul minimului special (în funcție de suma mai favorabilă).

▪ Conform art.162 din Codul penal italian, în cazul contravențiilor sancționate cu amendă, contravenientul are dreptul ca, până la un anumit moment procesual, să evite angajarea răspunderii penale, prin plata voluntară a unei treimi din maximul special al amenzii și a cheltuielilor de procedură.

În cazul în care fapta săvârșită este sancționată cu pedeapsa amenzii, alternativ cu pedeapsa închisorii, conform prevederilor art.162 bis din același act normativ, contravenientul poate plăti, de data aceasta numai cu aprobarea judecătorului, o sumă echivalentă cu jumătate din maximul amenzii, la care se

adaugă și cheltuielile de procedură, în acest fel încetând procedura de tragere la răspundere penală.

7. SPANIA

▪ Conform prevederilor articolului 74 din Decretul regal legislativ nr.339/1990 (cu modificările ulterioare)¹², actele de constatare a contravențiilor rutiere întocmite de agenții autorității responsabile cu monitorizarea traficului trebuie să conțină informații referitoare la: datele de identificare ale vehiculului; identitatea contravenientului (dacă se cunoaște); o scurtă descriere a contravenției comise, cu precizarea locului, datei și orei comiterii faptei; datele de identificare și numărul matricol ale agentului constatator (condiție *ad validitatem*).

Nu este prevăzută condiția semnării actului de constatare de către un martor.

8. AUSTRIA

▪ Conform Legii administrative penale din 1991 ¹³ ofițerii de poliție au competența de a aplica sancțiuni pecuniare persoanelor care săvârșesc contravenții. Actul de constatare cuprinde informații referitoare la: contravenția comisă, ora și locul săvârșirii acesteia, cuantumul amenzii, precum și numele autorității care aplică amenda. În cazul absenței contravenientului, polițistul

¹² Real Decreto Legislativo 339/1990, de 2 de marzo, por el que se aprueba el Texto Articulado de la Ley sobre Tráfico, Circulación de Vehículos a Motor y Seguridad Vial.
http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/rdleg339-1990.html

¹³ http://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Erv&Dokumentnummer=ERV_1991_52

constatator colectează toate datele necesare pentru întocmirea unui raport de contravenție.

Nu este prevăzută condiția semnării actului de constatare de către un martor.

- Modelul formularului de amendă, modul de întocmire, precum și fondurile în care se virează amenzile se stabilesc, prin reglementări administrative, de către Guvernul Federal.

9. SUECIA

- În funcție de sancțiunile aplicabile, Legea privind contravențiile rutiere (Road Traffic Offence Act 1951:649) clasifică contravențiile rutiere în două categorii: contravenții sancționate cu amendă sau închisoare de până la 6 luni și contravenții sancționate cu închisoarea de maximum 2 ani. Conform Ordonanței privind traficul rutier (1998: 1276 – Traffic rules), contravențiile se sancționează cu amendă. În cele mai multe cazuri, amenda aplicată este o sumă fixă.

Pentru sporirea eficienței activității operaționale a organelor de poliție, textele legale reglementează două proceduri administrative simplificate de sancționare a contravențiilor rutiere:

- procedura amenzilor imediate (*on-the-spot fines*), pusă în practică de ofițerii poliției rutiere;

- procedura „ordinului de sancționare minoră” (*order of summary punishment*), pusă în practică de procurorii publici. Deși nu sunt pronunțate de instanța de judecată, se consideră că aceste sancțiuni au caracter penal.

- Procesul-verbal de constatare a contravențiilor rutiere conține următoarele elemente: numele și prenumele făptuitorului; descrierea sumară a faptei; data și locul comiterii contravenției; prevederile legale aplicabile; sancțiunea pecuniară; datele de identificare ale agentului constatator.

Procesul-verbal se înmânează/trimite contravenientului pentru luare la cunoștință și semnare. Luarea la cunoștință are semnificația acceptării sancțiunii de către contravenient.¹⁴

Nu este prevăzută condiția semnării actului de constatare de către un martor.

10. UNGARIA

▪ Procedura contravențională este reglementată de Codul contravențional (Legea nr.LXIX/1999).

Conform acestei legi, contravențiile se constată de organele administrative pe baza reclamației unei persoane sau a sesizării din oficiu a agentului constator.

Anterior încheierii procesului-verbal de contravenție, agentul constator are obligația de a îl audia pe reclamant, precum și eventualii martori. Dacă nu se poate stabili vinovăția contravenientului, procesul-verbal nu se încheie.

▪ Împotriva procesului-verbal se poate formula plângere în termen de 8 zile. Conform art.52 din lege, contravenientul nu este obligat să-și probeze nevinovăția. Sunt admise orice mijloace de probă, instanța putând administra și probe care nu au fost administrate în procedura administrativă, prealabilă încheierii procesului-verbal. Hotărârea se pronunță în cel mult 30 de zile, fiind irevocabilă.

¹⁴ Studiul documentar „Regimul contravențiilor în state membre ale Uniunii Europene comparativ cu România (Austria, Belgia, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Suedia)” Camera Deputaților, Departamentul Studii Parlamentare și Drept Comunitar, Direcția studii și documentare legislativă